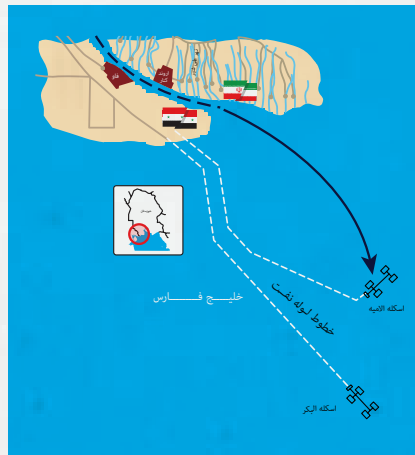

⊙ بمباران پالایشگاه آبادان، دوم مهر ۱۳۵۹. گزارش سیا می‌گفت جنگ تأثیر مخربی بر بازار نفت نداشته است.

از سهمیه‌ی ۱/۲ میلیون بشکه در روزی است که اوپک برای بغداد تعیین کرده است. اما نوشته‌اند که عراق ترجیح می‌دهد راه جایگزین را فعال کند و صادرات نفت از خلیج فارس را در پیش بگیرد؛ «عراق احتمالاً

می‌تواند ظرف چهار تا شش ماه صادرات نفت خام از خلیج [فارس] را از سر بگیرد، چون بیشتر تجهیزات لازم برای تعمیر پایانه‌های دریایی عراق از هم‌اکنون در بحرین انبار شده‌اند. پس از آن، ظرف دو تا شش ماه، کل صادرات نفت عراق احتمالاً به سطح پیش از جنگ، یعنی بیش از دو میلیون بشکه در روز، باز خواهد گشت که بیشترش از پایانه‌های خلیج [فارس] صادر خواهد شد. نفت پارامتری تأثیرگذار در مواضع پیرامون جنگ است و در گزارش آمده است: «تلاش عراق برای افزایش صادرات [نفت] به دو میلیون بشکه در روز احتمالاً باعث کاهش دوباره قیمت‌ها در بازار جهانی نفت خواهد شد. دفاع از قیمت ۳۴ دلاری مطلوب اوپک مستلزم استمرار پایبندی مؤثر به سهمیه‌بندی تولید اوپک و تمایل عربستان سعودی به ادامه‌ی تولید

⊙ عملیات کربلای ۲ در سال ۱۳۶۵ برای انهدام سکوها نفتی البکر و الامیه انجام شد. به تدریج از این سال جنگ نفتی گسترده‌تر شد.

تأثیر بر بازار جهانی نفت ×

بندهای ۵۵ تا ۶۳ به موضوع بازار نفت اختصاص دارد. در بندهای پنجاه و پنجم تا شصت و سوم؛ تأکید شده که جنگ «تاکنون تأثیر چندانی بر اوپک و بازار جهانی نفت نگذاشته است. آتش‌بس، حمله‌ی ایران به خاک عراق یا حمله به تأسیسات نفتی می‌تواند پیامدهای متفاوتی بر جنبه‌های روانی بازار و بر دسترسی به منابع نفتی داشته باشد.» بعد به ماجرای نقش سوریه در بستن لوله‌های صادرات نفت عراق اشاره شده است و این که اگر سوریه محدودیت را بردارد عراق می‌تواند صادرات نفتش را به سرعت «از سطح کنونی حدود ۶۵۰ هزار بشکه در روز (که تماش از طریق خط لوله‌ی ترکیه منتقل می‌شود) به حدود ۱/۵ میلیون بشکه در روز برساند. این مقدار بیش

⊙ آذر ۱۳۵۹ حمله‌ی نیروی دریایی ارتش ایران به اسکله‌های نفتی البکر و الامیه‌ی عراق در دهانه‌ی خلیج فارس. مقیاس حمله به تأسیسات نفتی طرفین در آغاز جنگ وسیع نبود.

در سطوح پایین است. در چنین وضعیتی، عربستان سعودی احتمالاً به عراق فشار می‌آورد تا صادرات نفتش را کم‌تر از سهمیه‌اش در اوپک نگه دارد. ممکن است عراق، در ازای استمرار استقراض از اعضای اوپک، حاضر باشد تولیدش را آهسته‌تر از آنچه توانش اجازه می‌دهد، افزایش دهد.» در بندهای بعدی تأثیر جنگ بر بازار نفت با جزئیات تشریح شده است و همچنین توضیح داده شده که پیشروی نظامی ایران به سوی جنوب عراق هیچ تأثیر فوری بر صادرات کنونی نفت خام عراق نخواهد گذاشت؛ «همه‌ی تولید و فرآوری نفت خام عراق در حال حاضر در شمال انجام می‌شود و صادرات فقط از خط لوله‌ی عراق-ترکیه صورت می‌گیرد. با این حال، اقدام نظامی در جنوب می‌تواند میدان‌های نفتی حاوی نیمی از ظرفیت تولیدی نفت عراق را به خطر بیندازد و بزرگ‌ترین پالایشگاه این کشور را تهدید کند:

- همه‌ی میدان‌های نفتی مهم جنوب عراق، که مجموع ظرفیت‌شان حدود دو میلیون بشکه در روز است، دست‌بالا ۷۵ کیلومتر از مرز فاصله دارند.
- پالایشگاه نفت بصره، که حدود ۴۵ درصد ظرفیت پالایشگاهی عراق را تشکیل می‌دهد، در کرانه‌ی غربی شط‌العرب، در فاصله‌ی حدود ۱۲۰ کیلومتر از مرز، واقع شده است. این پالایشگاه اکنون فعال نیست.
- در بند ۶۱ به حمله‌های هوایی عراق به تأسیسات نفتی ایران در خارک اشاره شده است که چندان موفق نبوده اما «با ادامه‌ی جنگ به زیان بغداد، ممکن است عراقی‌ها حمله‌های هوایی‌شان به تأسیسات نفتی ایران را تشدید کنند. با این حال، حتی حمله‌های هم‌زمان دو کشور به تأسیسات نفتی یکدیگر هم احتمالاً تأثیر محدودی بر سطح فعلی صادرات نفت‌شان خواهد گذاشت.» بند ۶۲ در حدود ده خط بوده که حذف شده و در بند ۶۳ می‌خوانیم: «حمله‌ی نظامی بزرگ ایرانی‌ها به یک یا چند کشور خلیج [فارس] بعید به نظر می‌رسد. با این حال، پیروزی‌های اخیر ایران در برابر عراق نگرانی‌های رهبران کشورهای خلیج [فارس] درباره‌ی نیت و مقاصد نظامی ایران را افزایش داده‌اند.» و بعد حدود ۳۰ خط از توضیحات پاک شده است که بندهای ۶۴ و ۶۵ را به صورت کامل در بر می‌گیرد.

رویکردها و گزینه‌های مسکو ×

بندهای ۶۶ تا ۷۵ درباره‌ی شوروی است. نکات کلی مشابه همان نکاتی است که در بخش قضاوت‌های کلیدی اشاره شده است ولی با جزئیات بیشتر. نقاط منفی و مثبت جنگ برای شوروی همان‌هاست که در آن بخش آمده است. بعد به تلاش شوروی برای حفظ نفوذش بر هر دو کشور اشاره کرده‌اند و این که ایران برای روس‌ها کشور مهم‌تری است. درباره‌ی همکاری شوروی و عراق آمده: «این کشور، از زمان ازسرگیری فروش سلاح [به عراق] در بهار ۱۹۸۱،

63. A major Iranian military attack on one or more of the Gulf states appears remote. Nevertheless, Gulf leaders are increasingly worried about Iranian military intentions as a result of Iran's latest gains against Iraq.

25X1

